

Briselē, 2022. gada 13. jūnijā
(OR. fr, en)

9760/22

ECOFIN 549
UEM 153
SOC 344
EMPL 226
COMPET 447
ENV 545
EDUC 217
RECH 340
ENER 256
JAI 810
GENDER 89
ANTIDISCRIM 69
JEUN 100
SAN 345

PIEZĪME

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsēkretariāts
Saņēmējs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja / Padome
K-jas dok. Nr.:	9412/22 - COM(2022) 604 final
Temats:	Ieteikums – PADOMES IETEIKUMS par Kipras 2022. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Kipras 2022. gada stabilitātes programmu

---

Pielikumā ir pievienots minētais Padomes ieteikuma projekts, kas ir pārskatīts un par ko ir panākta vienošanās dažādās Padomes komitejās, un kura pamatā ir Komisijas priekšlikums COM(2022) 604 final.

PADOMES IETEIKUMS

par Kipras 2022. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Kipras 2022. gada stabilitātes programmu

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu¹ un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību², un jo īpaši tās 6. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

---

¹ OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.

² OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.

- (1) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241³, ar ko tika izveidots Atveseļošanas un noturības mehānisms, stājās spēkā 2021. gada 19. februārī. Atveseļošanas un noturības mehānisms nodrošina finansiālu atbalstu reformu un investīciju īstenošanai, tādējādi radot Savienības finansētu fiskālo stimulu. Tas sekmē ekonomikas atveseļošanu un ilgtspējīgu un izaugsmi veicinošu reformu un investīciju īstenošanu, jo īpaši zaļās un digitālās pārkārtošanās veicināšanai, līdztekus stiprinot dalībvalstu tautsaimniecību noturību un potenciālo izaugsmi. Vidējā termiņā un ilgtermiņā tas palīdz arī stiprināt publisko finanšu ilgtspēju un sekmēt izaugsmi un darbvietu radīšanu. Saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 11. panta 2. punktu 2022. gada jūnijā tiks atjaunināta katrai dalībvalstij paredzētā maksimālā finanšu iemaksa no Atveseļošanas un noturības mehānisma.

---

³ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 (2021. gada 12. februāris), ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu (OV L 57, 18.2.2021., 17. lpp.).

- (2) Komisija 2021. gada 24. novembrī pieņēma gada ilgtspējīgas izaugsmes pētījumu, tādējādi uzsākot 2022. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgadu. Pētījumā bija pienācīgi ņemtas vērā 2021. gada 7. maijā parakstītās Portu sociālās saistības turpināt īstenot Eiropas sociālo tiesību pīlāru, ko Eiropas Parlaments, Padome un Komisija izsludināja 2017. gada 17. novembrī. Eiropadome 2022. gada ilgtspējīgas izaugsmes pētījuma prioritātes apstiprināja 2022. gada 25. martā. Komisija 2021. gada 24. novembrī uz Regulas (ES) Nr. 1176/2011 pamata pieņēma arī brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Kipra bija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām būs jāizstrādā padziļinātais pārskats. Tajā pašā dienā Komisija pieņēma arī ieteikumu attiecībā uz Padomes ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku un priekšlikumu attiecībā uz 2022. gada vienoto nodarbinātības ziņojumu, kurā analizēta nodarbinātības pamatnostādņu un Eiropas sociālo tiesību pīlāra principu īstenošana. Ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku ⁴ ("2022. gada ieteikums par eurozonu") Padome pieņēma 2022. gada 5. aprīlī un Vienoto nodarbinātības ziņojumu – 2022. gada 14. martā.

---

⁴ Padomes Ieteikums (2022. gada 5. aprīlis) par eurozonas ekonomikas politiku (OV C 153, 7.4.2022., 1. lpp.).

- (3) Krievijas iebrukums Ukrainā globālās pandēmijas izskaņā ir būtiski mainījis ģeopolitisko un ekonomisko kontekstu. Iebrukuma ietekme uz dalībvalstu tautsaimniecībām izpaužas, *inter alia*, kā augstākas enerģijas, pārtikas un izejvielu cenas un vājākas izaugsmes izredzes. Enerģijas cenu pieaugums īpaši smagi skar visneaizsargātākās mājsaimniecības, kuras ir nonākušas enerģētiskajā nabadzībā vai kurām tā draud, kā arī uzņēmumus, kurus visvairāk negatīvi ietekmē enerģijas cenu pieaugums. Turklāt Savienībā ierodas nepieredzēti daudz cilvēku, kuri bēg no Ukrainas. Krievijas agresijas kara radītās ekonomiskās sekas ir asimetriski ietekmējušas dalībvalstis. Šajā sakarā 2022. gada 4. martā ar Padomes Īstenošanas lēmumu (ES) 2022/382⁵ pirmo reizi tika piemērota Padomes Direktīva 2001/55/EK⁶, pārvietotajām personām no Ukrainas piešķirot likumīgas uzturēšanās tiesības Savienībā, kā arī piekļuvi izglītībai un apmācībai, darba tirgum, veselības aprūpei, mājoklim un sociālajai palīdzībai.

---

⁵ Padomes Īstenošanas lēmums (ES) 2022/382 (2022. gada 4. marts), ar ko Direktīvas 2001/55/EK 5. panta nozīmē konstatē no Ukrainas pārvietoto personu masveida pieplūduma esamību un nosaka pagaidu aizsardzības ieviešanu (OV L 71, 4.3.2022., 1. lpp.).

⁶ Padomes Direktīva 2001/55/EK (2001. gada 20. jūlijs) par obligātajiem standartiem, lai pārvietoto personu masveida pieplūduma gadījumā sniegtu tām pagaidu aizsardzību, un par pasākumiem, lai līdzsvarotu dalībvalstu pūliņus, uzņemot šādas personas un uzņemoties ar to saistītās sekas (OV L 212, 7.8.2001., 12. lpp.).

- (4) Ievērojot strauji mainīgo ekonomisko un ģeopolitisko situāciju, 2022. gada Eiropas pusgadā atsāksies ekonomikas un nodarbinātības politikas vispusīga koordinācija, kura līdztekus tiks pielāgota, ņemot vērā ar Atveseļošanas un noturības mehānisma īstenošanu saistītās prasības, kā skaidrots 2022. gada ilgtspējīgas izaugsmes pētījumā. Lai īstenotu Eiropas pusgada politikas prioritātes, ir svarīgi īstenot pieņemtos atveseļošanas un noturības plānus, jo ar šiem plāniem paredzēts īstenot visus 2019. un 2020. gada Eiropas pusgada ciklos sniegtos konkrētām valstīm adresētos ieteikumus vai to būtisku daļu. Atveseļošanas un noturības plānu pārskatīšanā, atjaunināšanā vai grozīšanā saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 14., 18. un 21. pantu, papildus citiem konkrētām valstīm adresētajiem ieteikumiem, kas sniegti līdz šādu pārskatītu, atjauninātu vai grozītu atveseļošanas un noturības plānu iesniegšanas dienai, joprojām vienlīdz aktuāli ir arī 2019. un 2020. gadā konkrētām valstīm adresētie ieteikumi.
- (5) Stabilitātes un izaugsmes pakta vispārējā izņēmuma klauzula darbojas kopš 2020. gada marta. Komisija savā 2021. gada 3. marta paziņojumā "Apritējis gads kopš Covid-19 uzliesmojuma: fiskālās politikas atbildes pasākumi" pauda viedokli, ka lēmums par vispārējās izņēmuma klauzulas deaktivēšanu vai turpmāku piemērošanu būtu jāpieņem vispārēja ekonomikas stāvokļa novērtējuma ietvaros, kurā būtisks kvantitatīvais kritērijs ir ekonomiskās aktivitātes līmenis Savienībā vai eurozonā salīdzinājumā ar pirmskrīzes līmeni (2019. gada beigās). Paaugstināta nenoteiktība un spēcīgi lejupvērsti riski, kas skar ekonomikas perspektīvu saistībā ar karu Eiropā, nepieredzēts enerģijas cenu kāpums un ieilguši piegādes ķēdes darbības traucējumi rada apstākļus, kuru dēļ ir attaisnojami Stabilitātes un izaugsmes pakta vispārējās izņēmuma klauzulas darbību pagarināt arī attiecībā uz 2023. gadu.

- (6) Ievērojot pieeju, kas izklāstīta Padomes 2021. gada 18. jūnija ieteikumā ⁷, ar ko sniedz Padomes atzinumu par Kipras 2021. gada stabilitātes programmu, vispārējo fiskālo nostāju pašlaik vislabāk var izmērīt kā izmaiņas primārajos izdevumos (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus un ar Covid-19 krīzi saistītos pagaidu ārkārtas pasākumus), bet ietverot no Atveseļošanas un noturības mehānisma un citu Savienības fondu neatmaksājamā atbalsta (dotācijām) finansētos izdevumus, attiecībā pret vidēja termiņa potenciālo izaugsmi ⁸. Papildus atzinumam par vispārējo fiskālo nostāju, novērtējot, vai valsts fiskālā politika ir piesardzīga un vai tās struktūra spēs nodrošināt ilgtspējīgu atveseļošanu, kas būtu saskanīga ar zaļo un digitālo pārkārtošanos, uzmanība tiek pievērsta arī valsts finansētajiem ⁹ primārajiem kārtējiem izdevumiem (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus un ar Covid-19 krīzi saistītos pagaidu ārkārtas pasākumus) un investīcijām.

---

⁷ Padomes Ieteikums (2021. gada 18. jūnijs), ar ko sniedz Padomes atzinumu par Kipras 2021. gada stabilitātes programmu (OV C 304, 29.7.2021., 58. lpp.).

⁸ Aplēses par fiskālo nostāju un tās komponentiem šajā ieteikumā ir Komisijas aplēses, kas balstītas uz pieņēmumiem, kuri ir Komisijas 2022. gada pavasara prognozes pamatā. Komisijas vidēja termiņa potenciālās izaugsmes aplēsēs nav iekļauta to reformu pozitīvā ietekme, kas paredzētas atveseļošanas un noturības plānā un var paātrināt potenciālo izaugsmi.

⁹ Nefinansē no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām vai citiem Savienības fondiem.

- (7) Komisija 2022. gada 2. martā pieņēma paziņojumu, kurā sniegtas plašas norādes par fiskālo politiku 2023. gadā ("fiskālās norādes") un kura mērķis ir atbalstīt dalībvalstu stabilitātes un konverģences programmu sagatavošanu un tādējādi stiprināt politikas koordināciju. Pamatojoties uz 2022. gada ziemas prognozes makroekonomisko perspektīvu, Komisija atzīmēja, ka piemērota šķīstu pāreja no kopējās atbalstošās fiskālās nostājas 2020.–2022. gadā uz kopumā neitrālu kopējo fiskālo nostāju 2023. gadā, vienlaikus saglabājot gatavību reaģēt uz mainīgo ekonomisko situāciju. Komisija paziņoja, ka fiskālie ieteikumi 2023. gadam arī turpmāk būtu jādiferencē starp dalībvalstīm un tajos būtu jāņem vērā iespējamā pārrobežu blakusietekme. Komisija aicināja dalībvalstis atspoguļot norādes savās stabilitātes un konverģences programmās. Komisija apņēmas cieši uzraudzīt ekonomikas norises un pielāgot savas politikas norādes pēc vajadzības un ne vēlāk kā savā Eiropas pusgada pavasara paketē, kas sagatavota 2022. gada maija beigās.
- (8) Attiecībā uz fiskālajām norādēm fiskālajos ieteikumos 2023. gadam ir ņemta vērā ekonomikas perspektīvas pasliktināšanās, paaugstinātā nenoteiktība un papildu lejupvērstie riski, kā arī augstāka inflācija salīdzinājumā ar Komisijas 2022. gada ziemas prognozi. Ņemot vērā šos apsvērumus, fiskālajai reakcijai ir jāpalielina publiskās investīcijas, kas sekmēs zaļo un digitālo pārkārtošanos un enerģētisko drošību, un jā saglabā visneaizsargātāko mājāsaimniecību pirktspēja, lai mīkstinātu enerģijas cenu kāpuma ietekmi un palīdzētu ierobežot inflācijas otrreizējās ietekmes spiedienu, izmantojot mērķtiecīgus un pagaidu pasākumus. Fiskālajai politikai arī turpmāk jābūt dinamiskai, lai pielāgotos strauji mainīgajiem apstākļiem, tostarp izaicinājumiem, kuri attiecībā uz aizsardzību un drošību izriet no Krievijas agresijas kara pret Ukrainu, un dalībvalstīs tā ir jādiferencē atbilstīgi to fiskālajam un ekonomiskajam stāvoklim, tostarp ņemot vērā krīzes ietekmi uz tām un pārvietoto personu pieplūdumu no Ukrainas.

- (9) Kipra savu nacionālo atveseļošanas un noturības plānu saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 18. panta 1. punktu iesniedza Komisijai 2021. gada 17. maijā. Komisija atbilstoši Regulas (ES) 2021/241 19. pantam novērtēja atveseļošanas un noturības plāna atbilstību, efektivitāti, lietderīgumu un saskanīgumu, ņemot vērā minētās regulas V pielikumā izklāstītās novērtēšanas vadlīnijas. Padome 2021. gada 20. jūlijā pieņēma Īstenošanas lēmumu par Kipras atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu¹⁰. Maksājuma daļas tiek darītas pieejamas ar nosacījumu, ka Komisija saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 24. panta 5. punktu ir pieņēmusi lēmumu, ar ko atzīst, ka Kipra ir apmierinoši izpildījusi attiecīgos atskaites punktus un mērķrādītājus, kas bija noteikti Padomes Īstenošanas lēmumā. Apmierinoša izpilde nozīmē arī to, ka nav bijis regresa attiecībā uz iepriekšējo atskaites punktu un mērķrādītāju sasniegšanu.
- (10) Kipra 2022. gada 5. maijā iesniedza savu 2022. gada valsts reformu programmu un 2022. gada 2. maijā — 2022. gada stabilitātes programmu saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 4. pantu. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās izvērtētas vienlaikus. Kā paredzēts Regulas (ES) 2021/241 27. pantā, 2022. gada valsts reformu programma atspoguļo arī Kipras pienākumu divreiz gadā ziņot par panākto progresu atveseļošanas un noturības plāna īstenošanā.

---

¹⁰ ST 10686/2021 INIT; ST 10686/2021 ADD 1.

- (11) Komisija 2022. gada ziņojumu par Kipru publicēja 2022. gada 23. maijā. Tajā novērtēts, kā Kipra ir īstenojusi tai adresētos ieteikumus, ko Padome pieņēma 2019., 2020. un 2021. gadā, un uz atveseļošanas un noturības rezultātu pārskata pamata bija aplūkots, kā Kipra īsteno atveseļošanas un noturības plānu. Balstoties uz minēto analīzi, ziņojumā par valsti bija norādīti trūkumi attiecībā uz tādu problēmjaudājumu risināšanu, kuri nav ietverti vai ir tikai daļēji ietverti atveseļošanas un noturības plānā, kā arī jauni un nupat iezīmējušies problēmjaudājumi, tostarp sakarā ar Krievijas iebrukumu Ukrainā. Tajā bija arī novērtēts Kipras progress Eiropas sociālo tiesību pīlāra īstenošanā un Savienības pamatmērķu sasniegšanā nodarbinātības, prasmju un nabadzības mazināšanas jomā, kā arī progress Apvienoto Nāciju Organizācijas ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanā.
- (12) Komisija saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 5. pantu izstrādāja padziļināto pārskatu par Kipru un rezultātus publicēja 2022. gada 23. maijā. Komisija secināja, ka Kiprā pastāv pārmērīga makroekonomikas nelīdzsvarotība. Jo īpaši Covid-19 krīzes laikā ievērojami pieauga liels tekošā konta deficīts, radot papildu slogu jau tā augstajam ārējam, valsts un privātā sektora parādam, savukārt ieņēmumus nenesošie aizdevumi finanšu nozarē joprojām ir apjomīgi, neraugoties uz to ievērojamu samazinājumu.

- (13) 2020. gada 20. jūlija ieteikumā ¹¹ Padome ieteica Kiprai, ievērojot vispārējo izņēmuma klauzulu, 2020. un 2021. gadā veikt visus vajadzīgos pasākumus, lai efektīvi vērstos pret Covid-19 pandēmiju, stiprinātu ekonomiku un atbalstītu tās turpmāko atveseļošanu. Tā arī ieteica Kiprai, kad to pieļaus ekonomiskie apstākļi, īstenot fiskālo politiku, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt parāda atmaksājamību, vienlaikus veicinot investīcijas. Saskaņā ar *Eurostat* validētajiem datiem Kipras vispārējās valdības budžeta deficīts samazinājās no 5,8 % no IKP 2020. gadā līdz 1,7 % no IKP 2021. gadā. Kipras fiskālās politikas reakcija atbalstīja ekonomikas atveseļošanu 2021. gadā, savukārt pagaidu ārkārtas pasākumu apmērs samazinājās no 3,6 % no IKP 2020. gadā līdz 3,0 % 2021. gadā. Kipras 2021. gadā veiktie pasākumi atbilda Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikumam. Valdības 2020. un 2021. gadā noteiktie diskrecionārie budžeta pasākumi ir pagaidu pasākumi vai atsvērti ar kompensējošiem pasākumiem. Saskaņā ar *Eurostat* validētajiem datiem Luksemburgas vispārējās valdības parāds samazinājās no 115,0 % no IKP 2020. gadā līdz 103,6 % no IKP 2021. gadā.

---

¹¹ Padomes Ieteikums (2020. gada 20. jūlijs) par Kipras 2020. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Kipras 2020. gada stabilitātes programmu (OV C 282, 26.8.2020., 82. lpp.).

(14) 2022. gada stabilitātes programmas budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs ir piesardzīgs. Valdība prognozē, ka reālais IKP 2022. gadā pieaugs par 2,7 % un 2023. gadā – par 3,8 %. Salīdzinājumam – Komisijas 2022. gada pavasara prognozē paredzēts mazāks reālā IKP pieaugums (par 2,3 % 2022. gadā un 3,5 % 2023. gadā); tas ir galvenokārt tāpēc, ka saskaņā ar Komisijas prognozi gaidāms vājāks ārējais pieprasījums un tādējādi neto eksporta devums ir negatīvs salīdzinājumā ar mērenu ietekmi 2022. gada stabilitātes programmā. Valdība savā 2022. gada stabilitātes programmā paredz, ka Kipra 2022. gadā sasniegs līdzsvarotu budžeta stāvokli un 2023. gadā – budžeta pārpalikumu 0,4 % apmērā no IKP. Uzlabojums 2022. gadā galvenokārt atspoguļo lielākās daļas ārkārtas pasākumu atcelšanu. Saskaņā ar 2022. gada stabilitātes programmu sagaidāms, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2022. gadā samazināsies līdz 93,9 % un 2023. gadā kritīsies līdz 88,2 %. Pamatojoties uz prognozes termiņa datumā zināmajiem politikas pasākumiem, Komisijas 2022. gada pavasara prognozē paredzēts, ka valdības budžeta deficīts 2022. un 2023. gadā būs attiecīgi 0,3 % un 0,2 % no IKP. Tas ir mazāk nekā 2022. gada stabilitātes programmā prognozētās bilances – galvenokārt saistībā ar piesardzīgākām nodokļu ieņēmumu prognozēm Komisijas prognozē. Komisijas 2022. gada pavasara prognozē plānota kopumā līdzīga vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP: 93,9 % 2022. gadā un 88,8 % 2023. gadā. Saskaņā ar Komisijas 2022. gada pavasara prognozi, potenciālās izlaides vidēja termiņa pieauguma pašreizējā aplēse ir 2,6 % (10 gadu vidējais rādītājs). Tomēr minētajā aplēsē nav iekļauta to reformu ietekme, kas paredzētas atveseļošanas un noturības plānā un var palielināt Kipras potenciālo izaugsmi.

- (15) Valdība 2022. gadā pakāpeniski atcēla lielāko daļu pasākumu, kas veikti, reaģējot uz Covid-19 krīzi, – tiek prognozēts, ka pagaidu ārkārtas pasākumu apmērs samazināsies no 3,0 % no IKP 2021. gadā līdz 0,4 % 2022. gadā. Valdības budžeta deficītu ietekmē pasākumi, kuri pieņemti, lai novērstu enerģijas cenu pieauguma ekonomisko un sociālo ietekmi, un kuri Komisijas 2022. gada pavasara prognozē lēsti 0,2 % apmērā no IKP 2022. gadā, bet kurus 2023. gadā paredzēts pakāpeniski izbeigt.¹² Minētie pasākumi galvenokārt ietver sociālos pārvedumus nabadzīgākām mājāsaimniecībām, netiešo nodokļu samazināšanu enerģijas patēriņam un mazumtirdzniecības un vairumtirdzniecības cenu griestus. Par minētajiem pasākumiem tika paziņots, ka tiem ir pagaidu raksturs. Tomēr, ja enerģijas cenas saglabāsies augstas 2023. gadā, dažus no minētajiem pasākumiem varētu turpināt. Daži no minētajiem pasākumiem nav mērķorientēti, jo īpaši nodokļu likmes samazināšana mājāsaimniecību elektroenerģijas rēķiniem, patēriņa tarifu samazināšana un naftas akcīzes nodokļa samazināšana. Valdības budžeta deficītu ietekmē arī izmaksas, kas saistītas ar pagaidu aizsardzības piedāvāšanu pārvietotajām personām no Ukrainas; šīs izmaksas Komisijas 2022. gada pavasara prognozē tiek prognozētas 0,1 % apmērā no IKP 2022. gadā un 0,2 % apmērā no IKP 2023. gadā¹³.

---

¹² Šie skaitļi atspoguļo kopš 2021. gada rudens veikto pasākumu gada budžeta izmaksu līmeni, ietverot kārtējos ieņēmumus un izdevumus, kā arī – attiecīgā gadījumā – kapitālizdevumu pasākumus.

¹³ Tiek pieņemts, ka kopējais no Ukrainas uz Savienību pārvietoto personu skaits līdz 2022. gada beigām pakāpeniski sasniegs 6 miljonus, un viņu ģeogrāfiskais sadalījums tiek lēsts, pamatojoties uz esošās diasporas lielumu, uzņemošās dalībvalsts iedzīvotāju skaita relatīvo apmēru un no Ukrainas pārvietoto personu faktisko sadalījumu visā Savienībā, kāds tas bija 2022. gada martā. Budžeta izmaksas uz vienu personu aplēstas, balstoties uz Komisijas Kopīgā pētniecības centra mikrosimulācijas modeli *Euromod*, ņemot vērā gan naudas pārvedumus, uz kuriem šie cilvēki var būt tiesīgi, gan pabalstus natūrā, piemēram, izglītību un veselības aprūpi.

- (16) Padome savā 2021. gada 18. jūnija ieteikumā ieteica Kīprai 2022. gadā saglabāt atbalstošu fiskālo nostāju, kas ietver stimulējošo iedarbību, kuru nodrošina Atveseļošanas un noturības mehānisms, un saglabāt valsts finansētās investīcijas. Padome arī ieteica Kīprai, kad to pieļaus ekonomiskie apstākļi, īstenot fiskālo politiku, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā, un vienlaikus veicināt investīcijas, lai vairotu izaugsmes potenciālu.
- (17) Pamatojoties uz Komisijas 2022. gada pavasara prognozi un ņemot vērā Kīpras 2022. gada stabilitātes programmā iekļauto informāciju, 2022. gadā fiskālā nostāja tiek prognozēta bremsējoša (+0,9 % apmērā no IKP), kamēr Padome ieteica atbalstošu fiskālo nostāju¹⁴. Kīpra plāno saskaņā ar Padomes ieteikumu turpināt atbalstu atveseļošanai, izmantojot Atveseļošanas un noturības mehānismu, lai finansētu papildu investīcijas. Prognozēts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām un citiem Savienības fondiem finansēto izdevumu pozitīvā ietekme uz ekonomisko aktivitāti palielināsies par 0,7 IKP procentpunktiem salīdzinājumā ar 2021. gadu. Tiek prognozēts, ka valsts finansētajām investīcijām 2022. gadā būs bremsējoša ietekme uz fiskālo nostāju, kas atbilst 0,6 procentpunktiem no IKP¹⁵. Tāpēc Kīpra neplāno saglabāt valsts finansētās investīcijas. Vienlaikus plānots, ka valsts finansēto primāro kārtējo izdevumu (atskaitot jaunus ieņēmumu pasākumus) pieaugumam 2022. gadā būs tāda ietekme uz vispārējo fiskālo nostāju, kas atbilst 1,1 procentpunktiem no IKP. Tas ietver papildu ietekmi (0,1 % apmērā no IKP), ko rada pasākumi ar mērķi novērst enerģijas cenu pieauguma ekonomisko un sociālo ietekmi, kā arī izmaksas (0,1 % apmērā no IKP), kas saistītas ar pagaidu aizsardzības piedāvāšanu pārvietotajām personām no Ukrainas.

---

¹⁴ Pozitīvs rādītājs nozīmē, ka primāro izdevumu pieaugums ir zemāks par ekonomikas izaugsmi vidējā termiņā, un liecina par ierobežojošu fiskālo politiku.

¹⁵ Tiek prognozēts, ka citiem valsts finansētajiem kapitālizdevumiem būs neitrāla ietekme, kas atbilst 0,0 procentpunktiem no IKP.

- (18) Komisijas 2022. gada pavasara prognozē fiskālā nostāja 2023. gadā tiek prognozēta +0,1 % apmērā no IKP, pieņemot, ka politika nemainīsies ¹⁶. Ir paredzēts, ka Kipra 2023. gadā turpinās izmantot Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijas, lai finansētu papildu investīcijas atveseļošanas atbalstam. Prognozēts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām un citiem Savienības fondiem finansēto izdevumu pozitīvā ietekme uz ekonomisko aktivitāti palielināsies par 0,3 IKP procentpunktiem salīdzinājumā ar 2022. gadu. Tiek prognozēts, ka valsts finansētajām investīcijām 2023. gadā būs bremsējoša ietekme uz fiskālo nostāju, kas atbilst 0,1 procentpunktam no IKP ¹⁷. Vienlaikus plānots, ka valsts finansēto primāro kārtējo izdevumu (atskaitot jaunus ieņēmumu pasākumus) pieaugumam 2023. gadā būs pamatā neitrāla ietekme uz vispārējo fiskālo nostāju, kas atbilst 0,1 procentpunktiem no IKP. Tas ietver ietekmi, ko rada to pasākumu pakāpeniska atcelšana, ar kuriem risina enerģijas cenu pieaugumu (0,2 % no IKP), un papildu izmaksas, kuras saistītas ar pagaidu aizsardzības piedāvāšanu pārvietotajām personām no Ukrainas (0,1 % no IKP).
- (19) 2022. gada stabilitātes programmā tiek prognozēts, ka vispārējās valdības budžeta pārpalikums pakāpeniski palielināsies, sasniedzot 1,5 % no IKP 2024. gadā un 1,7 % līdz 2025. gadam. Līdz ar to tiek plānots, ka vispārējās valdības budžeta deficīts saglabāsies zem 3 % no IKP visā programmas aptvertajā laikā. Šajās prognozēs pieņemts, ka samazināsies daži publiskie izdevumi, jo īpaši subsīdijas, un tiks ierobežots citu izdevumu, tostarp starppatēriņa un sociālo pārvedumu natūrā, pieaugums. Pēc maksimuma sasniegšanas 2022. gadā ir paredzēts arī publisko investīciju samazinājums procentos no IKP. Saskaņā ar 2022. gada stabilitātes programmu sagaidāms, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP līdz 2025. gadam samazināsies, proti, 2024. gadā saruks līdz 81 % un 2025. gadā samazināsies līdz 76,7 %. Saskaņā ar Komisijas analīzi parāda atmaksājamības riski vidējā termiņā šķiet vidēji.

---

¹⁶ Pozitīvs rādītājs nozīmē, ka primāro izdevumu pieaugums ir zemāks par ekonomikas izaugsmi vidējā termiņā, un liecina par ierobežojošu fiskālo politiku.

¹⁷ Tiek prognozēts, ka citiem valsts finansētajiem kapitālizdevumiem būs bremsējoša ietekme, kas atbilst 0,2 procentpunktiem no IKP.

- (20) Saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 19. panta 3. punkta b) apakšpunktu un minētās regulas V pielikuma 2.2. kritēriju atveseļošanas un noturības plānā ir ietverts plašs savstarpēji pastipriņošu reformu un investīciju kopums ar indikatīvu grafiku īstenošanai, kas jāpabeidz līdz 2026. gada 31. augustam. Tās palīdzēs atrisināt visas ekonomiskās un sociālās problēmas vai ievērojamu to ekonomisko un sociālo problēmu daļu, kuras Padome bija minējusi Kiprai 2019. un 2020. gada Eiropas pusgadā adresētajos ieteikumos, kā arī attiecīgā gadījumā Kiprai līdz atveseļošanas un noturības plāna pieņemšanai adresētajos ieteikumos. Jo īpaši tās ir saistītas ar publiskajām finansēm un veselības aprūpi, darba tirgu un sociālo politiku, izglītību un prasmēm, publiskajām un privātajām investīcijām un zaļo un digitālo pārkārtošanos, kā arī strukturālām reformām, kuru mērķis ir uzlabot publiskā sektora darbību, apkarot korupciju un veicināt ieņēmumus nenesošu aizdevumu samazināšanu banku nozarē.
- (21) Paredzams, ka Kipras atveseļošanas un noturības plāna īstenošana sekmēs turpmāku progresu zaļās un digitālās pārkārtošanās jomā. Klimata mērķu sasniegšanai paredzēto pasākumu izdevumi Kiprā atbilst 41 % no atveseļošanas un noturības plāna kopējā piešķiruma, savukārt digitālo mērķu sasniegšanai paredzēto pasākumu izdevumi – 23 % no atveseļošanas un noturības plāna kopējā piešķiruma. Atveseļošanas un noturības plāna pilnīga īstenošana atbilstoši attiecīgajiem atskaites punktiem un mērķrādītājiem palīdzēs Kiprai ātri atgūties no Covid-19 krīzes radītajām sekām, vienlaikus stiprinot noturību. Lai nodrošinātu atveseļošanas un noturības plāna, kā arī citu, ārpus atveseļošanas un noturības plāna tvēruma esošu ekonomikas un nodarbinātības politiku sekmīgu īstenošanu un rezultātā panāktu plašu līdzatbildību par politiku programmu kopumā, joprojām ir svarīgi sistemātiski iesaistīt sociālos partnerus un citas attiecīgās ieinteresētās personas.

- (22) Kipra 2021. gada 30. decembrī iesniedza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2021/1060¹⁸ paredzēto partnerības nolīgumu un pārējās kohēzijas politikas programmas. Saskaņā ar Regulu (ES) 2021/1060 Kiprai ir jāņem vērā attiecīgie tai adresētie ieteikumi 2021.–2027. gada kohēzijas politikas fondu plānošanā. Tas ir priekšnoteikums no kohēzijas politikas fondiem paredzētā finansiālā atbalsta efektivitātes uzlabošanai un tā pievienotās vērtības maksimizēšanai un vienlaikus veicina koordināciju, savstarpējo papildināmību un saskaņotību starp minētajiem kohēzijas politikas fondiem un citiem Savienības instrumentiem un fondiem. Atvēršanas un noturības mehānisma un kohēzijas politikas programmu sekmīga īstenošana ir atkarīga arī no to šķēršļu novēršanas, kas kavē investīcijas zaļās un digitālās pārkārtošanās un sabalansētas teritoriālās attīstības atbalstam.

---

¹⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1060 (2021. gada 24. jūnijs), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu Plus, Kohēzijas fondu, Taisnīgas pārkārtošanās fondu un Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fondu un finanšu noteikumus attiecībā uz tiem un uz Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondu, Iekšējās drošības fondu un Finansiāla atbalsta instrumentu robežu pārvaldībai un vīzu politikai (OV L 231, 30.6.2021., 159. lpp.).

(23) Papildus ekonomikas un sociālajām problēmām, kas tiek risinātas atveseļošanas un noturības plānā, Kipra saskaras ar papildu problēmu, kura saistīta ar valstij piederošu struktūru (VPS) pārvaldību. Pārvaldības sistēmā ir nepilnības iepretim starptautiskajiem standartiem (piemēram, Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas pamatnostādnēm par VPS korporatīvo pārvaldību un Pasaules Bankas rīkkopai VPS korporatīvajai pārvaldībai), kas negatīvi ietekmē Kipras ražīgumu un darījumdarbības vidi. VPS efektivitāti un lietderību palielinātu jo īpaši lielāka pārredzamība un lielāka pārskatatbildība par finanšu rezultātiem un valsts politikas mērķiem. To palielinātu arī tādas paraugprakses īstenošana kā, piemēram, uz nopelniem balstīts un pārredzams process iecelšanai VPS vadības struktūrās un VPS īpašumtiesību funkcijas pārceļšana no nozaru ministrijām uz īpašu centrālo struktūru. Tādu komerciāli dzīvotspējīgu tirgu atvēršana, kuros VPS pašlaik ir dominējošs stāvoklis (piemēram, enerģijas tirgū), padarītu šos tirgus efektīvākus, paātrinātu zaļo un digitālo pārkārtošanos un palīdzētu dažādot ekonomiku. Rīcība attiecībā uz VPS padarītu pārvaldību Kiprā efektīvāku un tirgu – taisnīgāku un pārredzamāku vietējiem un ārvalstu uzņēmumiem. Tas atbilst Kipras ilgtermiņa stratēģijas mērķiem un tās pamatā esošajam rīcības plānam (iniciatīva “Modernizēt valstij piederošos uzņēmumus un radīt pareizos stimulus inovācijai un efektivitātei”). Politika, kuras mērķis ir uzlabot VPS pārvaldību, var palīdzēt samazināt valsts sektora parādu, jo labāka VPS pārvaldība palielinātu publiskā sektora efektivitāti. Tas var arī palīdzēt uzlabot darījumdarbības vidi un palielināt potenciālo izaugsmi.

- (24) Pamatojoties uz Savienības valstu vai to valdību vadītāju pilnvarojumu, kas formulēts Versaļas deklarācijā, ir sagatavots Komisijas priekšlikums *REPowerEU* plānam, kura mērķis ir pēc iespējas drīz izbeigt Savienības atkarību no fosilo degvielu importa no Krievijas. Tālab Komisija plāno dialogā ar dalībvalstīm apzināt piemērotākos projektus, investīcijas un reformas valstu, reģionālā un Savienības līmenī. Šo pasākumu mērķis ir samazināt vispārējo atkarību no fosilajām degvielām un pārorientēt fosilo degvielu importu prom no Krievijas.

(25) Varētu vēl vairāk atraisīt un paātrināt atjaunīgo energoresursu ieviešanas potenciālu Kiprā, jo īpaši vēl vairāk racionalizējot atļauju izsniegšanas procedūras un veicot turpmākas investīcijas saules enerģijas iekārtās. Kipra pašlaik neizmanto gāzi, taču nafta veido 85,6 % no energoresursu struktūras. Ņemot vērā enerģijas cenu lielās svārstības pasaules tirgos, Kipras ekonomikas ilgtspējai ir būtiski samazināt tās lielo atkarību no naftas. Naftas piegāde ir pilnībā atkarīga no importa, lai gan naftas imports no Krievijas tikai 1 % apmērā ir ievērojami zemāks par Savienības vidējo rādītāju (23 %) ¹⁹. Lai dažādotu energoapgādi un samazinātu atkarību no importa, Kiprai nāktu par labu paātrināta gāzes importa infrastruktūras attīstība, kas nākotnē varētu būt saderīga ar ūdeņradi, gāzes starpsavienojumi, kas arī nākotnē būs gatavi ūdeņradim, un elektroenerģijas starpsavienojumi, lai veicinātu atjaunīgo energoresursu ekspansiju. Turklāt neseno atklātie atkrastes gāzes atradņi sniedz ievērojamu iespēju Kiprai vēl vairāk palielināt savu enerģētisko neatkarību līdztekus centieniem paātrināt pasākumus attiecībā uz atjaunīgajiem energoresursiem un energoefektivitāti. Ja vien tas ir iespējams, ar gāzi saistītas jaunas infrastruktūras un tīklu investīcijas ir ieteicamas nākotnes drošībai, lai veicinātu šo sistēmu ilgtermiņa ilgtspēju, nākotnē tās pārprofilējot ilgtspējīgām degvielām. Turklāt energoefektivitātes politiku varētu paplašināt un paātrināt, tostarp transporta jomā. Paredzams, ka energoefektivitātes pasākumi arī palīdzēs risināt enerģētiskās nabadzības problēmu, ar ko saskaras liels iedzīvotāju īpatsvars (20,9 %), arī attiecīgā gadījumā izmantojot kohēzijas politikas līdzekļus. Lai Kipra atbilstu "Gatavi mērķrādītājam 55 %" mērķiem, būs vēl vairāk jāpalielina ieceru vērienīgums attiecībā uz siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanu un atjaunīgo energoresursu un energoefektivitātes rādītāju paaugstināšanu.

---

¹⁹ *Eurostat* (2020), importa no Krievijas īpatsvars kopējā dabasgāzes, naftas un akmeņogļu importa apjomā. Aprēķinot ES27 vidējo rādītāju, izmantotais kopējais imports ir imports no valstīm ārpus ES27. Attiecībā uz Kipru kopējais imports ietver arī ES iekšējo tirdzniecību. Nafta ietver jēlnaftu un rafinētus naftas produktus.

- (26) Paātrināta pārkārtošanās uz klimatneitralitāti un atteikšanās no fosilajām degvielām vairākās nozarēs radīs ievērojamas pārstrukturēšanas izmaksas, taču, lai mazinātu pārkārtošanās sociālekonomisko ietekmi vismagāk skartajos reģionos, Kipra var kohēzijas politikas ietvaros izmantot Taisnīgas pārkārtošanās mehānismu. Turklāt, lai uzlabotu nodarbinātības iespējas un stiprinātu sociālo kohēziju, Kipra var izmantot Eiropas Sociālo fondu Plus, kas izveidots ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/1057²⁰.
- (27) Padome ir izskatījusi 2022. gada stabilitātes programmu, ņemot vērā Komisijas veikto novērtējumu, un tās atzinums²¹ ir atspoguļots 1. ieteikumā.
- (28) Ņemot vērā ciešās savstarpējās saiknes starp eurozonas dalībvalstu tautsaimniecībām un to kolektīvo devumu ekonomiskās un monetārās savienības darbībā, Padome eurozonas dalībvalstīm ieteica rīkoties, tostarp izmantojot atvēršanas un noturības plānus, lai īstenotu 2022. gada ieteikumā par eurozonu izklāstītos ieteikumus. Attiecībā uz Kipru tas ir jo īpaši atspoguļots 1. un 2. ieteikumā.

---

²⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1057 (2021. gada 24. jūnijs), ar ko izveido Eiropas Sociālo fondu Plus (ESF+) un atceļ Regulu (ES) Nr. 1296/2013 (OV L 231, 30.6.2021., 21. lpp.).

²¹ Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 2. punktu.

(29) Padome ir izskatījusi 2022. gada valsts reformu programmu un 2022. gada stabilitātes programmu, ņemot vērā Komisijas sagatavoto padziļināto pārskatu un novērtējumu. Padomes ieteikumi saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 6. pantu ir atspoguļoti 1., 2., 3. un 4. ieteikumā. 1. un 2. ieteikums arī palīdzēs īstenot eurozonai adresēto 2022. gada ieteikumu, jo īpaši pirmo un ceturto eurozonai adresēto ieteikumu. 1. ieteikumā minētā fiskālā politika cita starpā palīdz novērst nelīdzsvarotību, kas saistīta ar lielo valdības parādu. Stratēģijas, kas minētas 2. ieteikumā, cita starpā palīdz novērst nelīdzsvarotību, kas saistīta ar lielu privātā sektora parādu, ierobežojot privātā sektora pārmērīgu aizņemšanos. Tās arī pievēršas nelīdzsvarotībai, kas saistīta ar lielu valsts sektora parādu un tekošā konta deficītu, dažādojot ekonomiku, kā arī nelīdzsvarotībai, kura saistīta ar ieņēmumus nenesošu aizdevumu lielo apjomu. 3. ieteikumā minētās stratēģijas cita starpā palīdz novērst nelīdzsvarotību, kas saistīta ar lielu valsts sektora parādu, palielinot valdības efektivitāti un ilgtermiņa izaugsmi, un nelīdzsvarotību, kura saistīta ar privātā sektora un ārējo parādu, palielinot ilgtermiņa izaugsmi. 4. ieteikumā minētās stratēģijas cita starpā palīdz novērst problēmas, kas saistītas ar lielu ārējo parādu ilgtermiņā,

AR ŠO IESAKA Kiprai 2022. un 2023. gadā rīkoties šādi.

1. Nodrošināt, ka 2023. gadā valsts finansēto primāro kārtējo izdevumu pieaugums atbilst kopumā neitrālai politikas nostājai, ņemot vērā to, ka turpinās pagaidu un mērķorientēta atbalsta sniegšana pret energocenu kāpumu visneaizsargātākajām māsājaimniecībām un uzņēmumiem, kā arī personām, kas bēg no Ukrainas. Būt gatavai kārtējos izdevumus pielāgot mainīgajai situācijai. Palielināt publiskās investīcijas, kas sekmēs zaļo un digitālo pārkārtošanos un enerģētisko drošību, ņemot vērā *REPowerEU* iniciatīvu, tostarp, izmantojot Atveseļošanas un noturības mehānismu un citus Savienības fondus. Laikposmā pēc 2023. gada īstenot fiskālo politiku, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli.

2. Turpināt atveseļošanas un noturības plāna īstenošanu, ievērojot Padomes 2021. gada 28. jūlija īstenošanas lēmumā iekļautos atskaites punktus un mērķrādītājus. Drīz pabeigt sarunas ar Komisiju par 2021.–2027. gada kohēzijas politikas plānošanas dokumentiem, lai sāktu to īstenošanu.
3. Veikt pasākumus, lai uzlabotu valstij piederošo struktūru pārvaldību saskaņā ar starptautiskajiem standartiem.
4. Samazināt vispārējo atkarību no fosilajām degvielām un vēl vairāk dažādot energoapgādi. Paātrināt atjaunīgo energoresursu izvēršanu, jo īpaši vēl vairāk racionalizējot atļauju izsniegšanas procedūras un paplašinot saules fotoelementu izmantošanu. Attīstīt energotīklu starpsavienojumus ar kaimiņvalstīm, vienlaikus paplašinot un paātrinot energoefektivitātes pasākumus, arī transporta nozarē.

Briselē,

Padomes vārdā –

priekšsēdētājs
